

EUROOPA ÜHENDUSTE KOMISJON

Brüssel 09.03.2005
KOM(2005) 83 lõplik

2002/0047 (COD)

**KOMISJONI TEATIS
EUROOPA PARLAMENDILE**

EÜ asutamislepingu artikli 251 lõike 2 teise lõigu alusel

nõukogu ühise seisukoha kohta

**mis käsitleb Euroopa Parlamendi ja nõukogu arvutipõhiste leiutiste patentsuse
direktiivi ettepaneku suhtes**

**KOMISJONI TEATIS
EUROOPA PARLAMENDILE**

EÜ asutamislepingu artikli 251 lõike 2 teise lõigu alusel

nõukogu ühise seisukoha kohta

**mis käsitleb Euroopa Parlamendi ja nõukogu arvutipõhiste leiutiste patentsuse
direktiivi ettepaneku suhtes**

1- TAUST

Ettepaneku EPl ja nõukogule edastamise kuupäev (dokument K(2002)[92] (lõplik) – [2002/[0047]COD) ¹ :	20. veebruar 2002
Euroopa Majandus- ja Sotsiaalkomitee arvamuse ² kuupäev:	19. september 2002
Euroopa Parlamendi arvamuse kuupäev, esimene lugemine ³ :	24. september 2002
Ühisseisukoha ⁴ vastuvõtmise kuupäev:	07.03.2005

2- KOMISJONI ETTEPANEKU EESMÄRK

Arvutipõhiste leiutiste patentsuse direktiivi ettepaneku eesmärk on ühtlustada siseriiklike patendiseaduste sätteid, mis käsitlevad leiutisi, mille toime põhineb arvutitel. Direktiiviga tuuakse Euroopa Kohtu järelevalve alla eeskirjad, mis on kohaldatavad selle valdkonna patentide ja patenditaotluste kehtivuse hindamisega tegelevate riiklike kohtute ja patendiametite poolt. Kuna paljusid selle valdkonna patente annab välja Euroopa Patendiamet, võiks Euroopa Patendiorganisatsiooni haldusnõukogu kutsuda üles kaaluma Euroopa patendikonventsiooni rakendusmääruste kohandamist.

3- MÄRKUSED ÜHISSEISUKOHA KOHTA

3.1 Üldmärkused

Nõukogu võttis kvalifitseeritud häälteenamusega vastu ühisseisukoha, mis sisaldab parlamendis esimesel lugemisel tehtud umbes 25 muudatusettepaneku sisu. Komisjon on märkinud, et kiidab ühisseisukoha heaks, kuigi see erineb teatud osas komisjoni esialgsest ettepanekust. Üldiselt leiab komisjon, et ühisseisukoht loob vastuvõetava tasakaalu õigustevaldajate ning konkurentide ja tarbijate (sealhulgas ka nn *open source*'i ehk avatud

---

¹ EÜT C 151, 25.6.2002, lk 129, KOM (2002) 92 (lõplik)

² EÜT C 61, 14.3.2003, lk 154

³ 11503/03 CODEC 995 PI 70

⁴ lisada viide

lähtekoodiga tarkvaraga tegelejate) huvide vahel. Seda tasakaalu kaitsevad ka artikli 7 uued nõuded komisjonile jälgida arvutipõhiste leiutiste mõju eriti väikestele ja keskmise suurusega ettevõtetele ning *open source*'i tarkvaraga tegelejatele.

Mis puutub komisjoni, siis on direktiiv jätkuvalt suunatud komisjoni ettepaneku seletuskirjas toodud peaesmärgi täitmisele, nimelt patendiseaduste ühtlustamisele liikmesriikides ja selles valdkonnas õigusliku ebakindluse lõpetamisele. Oluline on märkida, et praeguse ni ei ole olemas ühtegi ühenduse õigusakti, mis mõjutaks üldist patendiõigust horisontaalselt või spetsiaalselt arvutipõhiste leiutiste osas. Seetõttu tooks käesoleva direktiivi vastuvõtmine selle valdkonna patendiõiguse esmakordselt selgesõnaliselt ühenduse õiguspädevusse.

Kui direktiivi vastu ei võeta, takistab see ühenduse institutsioonidel selle Euroopa majanduse strateegilise valdkonna kontrollimist ja kõnealune valdkond jääb üksnes riiklike patendiametite ja kohtute ning Münchenis asuva Euroopa Patendiameti vastutusalasse.

3.1.1 Patendi taotlemine arvutiprogrammile

Kuigi komisjoni ettepanekuga ei lubatud selgesõnaliselt patendinõudlusi arvutiprogrammidele kui sellistele või kandjatel arvutiprogrammidele, on komisjon heaks kiitnud ühisseisukoha artikli 5 lõike 2, kuna seda tuleb mõista kui (olemasolevate) patendiõiguste **kaitsemist** ja mitte kui **patentsuse kohaldamisala** laiendamist. See kindlustatakse selgelt väljendatud seosega artikli 5 lõike 1 abil, nagu allpool märgitud. Teksti tuleks muuta selgemaks, kuna artikli 5 lõike 2 ja arvutiprogrammide kui selliste välistamise (mis on selgelt sätestatud artikli 4 lõikes 1) vahelist suhet võib mitmeti tõlgendada.

Arvutiprogrammide kui selliste või kandjatel arvutiprogrammidega seotud tegude suhtes võib rakendada soodustava rikkumise menetlust isegi ilma artikli 5 lõikega 2 samaväärsete säteteta. Seega on artikli 5 lõike 2 ülesanne hõlbustada seaduslike õiguste teostamist, tagades, et nimetatud teod loetakse pigem otseseks ja mitte lihtsalt soodustavaks rikkumiseks. See on eriti oluline piiriülese rikkumise korral, kuna liikmesriikide kohtutel ei ole soodustavate rikkumiste osas õiguspädevust väljaspool oma riigi territooriumi.

Igal juhul selgitab artikli 5 lõike 2 viimane lause, et arvutiprogrammi kui sellise või kandjal arvutiprogrammiga seotud patendinõudlus peab kasutatavaks muutma samas patenditaotluses esitatud (ja artikli 5 lõike 1 reguleerimisalas oleva) patentse toote või protsessi. See tagab, et artikli 5 lõike 2 ei saa kujutada endast arvutiprogrammi kui sellise patentsusega võrdväärset kaitset: tähendus, mida kinnitatakse ka ühisseisukohas, eriti artikli 4 lõigetes 1 ja 2 selgemas sõnastuses.

3.1.2 Koostalitlusvõime

Komisjon peab oma kohuseks edendada koostalitlusvõimet kui innovatsiooni ja konkurentsi tugevdamise abinõud. See on kooskõlas komisjoni ettepaneku eesmärgiga aidata kaitsta investeeringuid leiutistesse, mis on uued, originaalsed ja tööstuslikult kasutatavad. Oluline on märkida, et patenditud leiutise piisava avalikustamise nõue võib hõlbustada ligipääsu kasulikule teabele arvutipõhiste leiutiste koostalitlusvõime saavutamiseks.

Komisjon kinnitas oma tahet edendada koostalitlusvõimet ja innovatsiooni, säilitades artiklis 6 selgesõnaliselt autoriõiguse seadusega koostalitlusvõime suhtes sätestatud mõõndused.

Komisjon usub, et nõukogu ühisseisukoht on jätkuvalt kooskõlas nende eesmärkidega. Võrdväärset tingimused patentsuse jaoks on esitatud uutes artiklites 3 ja 4 (lugeda koos

artikliga 2). Nagu on märgitud komisjoni avalduses, mis lisatakse nõukogu ühisseisukoha vastuvõtmisprotokoll (vaata allpool), on komisjon seisukohal, et artikkel 6 koosmõjus põhjendusega 22 lubab autoriõiguse alusel arvutiprogrammide õiguslikku kaitset käsitleva direktiivi 91/250/EMÜ artiklites 5 ja 6 kirjeldatud tegevust, sealhulgas koostalitlusvõime tagamisele suunatud tegevust, ilma et selleks oleks vaja patendiomaniku luba.

Lisaks tervitab komisjon tõika, et koostalitlusvõimet aitab tagada artikli 8 punktides d ja g sõnastatud nõue anda komisjonile aru sellest, kuidas direktiivi vastuvõtmine on mõjutanud koostalitlusvõimet.

Seoses ühenduse eesmärgiga edendada koostalitlusvõimet kavatses komisjon hõlbustada nõukogu ja parlamendi seisukohtade ühtlustamist, võttes arvesse mõlema institutsiooni poolt esimesel lugemisel tehtud muudatusettepanekuid.

Peale selle meenutatakse põhjenduses 21, et valitseva tarnija suhtes, kes ei luba kasutada patenditud tehnikat koostalitlusvõime saavutamiseks, kohaldatakse konkurentsieeskirju ja eelkõige asutamislepingu artikleid 81 ja 82. Seetõttu aitab nende artiklite kohaldamine saavutada eelnimetatud eesmärke, kuigi on muidugi oluline märkida, et konkurentsioigus üksi ei saa lahendada kõiki selle valdkonna võimalikke probleeme.

3.2 Vastus esimesel lugemisel parlamendis tehtud muudatusettepanekutele

Täies ulatuses heakskiidetud muudatusettepanekud: 1, 2, 3, 34 (=115), 7, 8, 11, 12, 13, 15, 16, 71, 92, 23, 26, 27.

Väikeste muudatustega heakskiidetud muudatusettepanekud: 85, 9, 86, 17, 19, 25.

Muudatusettepanekud 88 ja 89 kiideti heaks muudetud kujul.

Osa muudatusettepanekust 107 (=69) kiideti heaks (idee, et tehniline panus peab olema uus) ja osa muudatusettepaneku 76 tekstist kasutati põhjenduses 17 käsitlemaks probleemi, mida antud muudatusettepanek peaks lahendama.

3.3 Nõukogus toimunud arutelu käigus tehtud muudatused

Põhjendus 1

Nõukogu kiitis heaks parlamendi muudatusettepaneku 1.

Põhjendus 5

Nõukogu kiitis heaks parlamendi muudatusettepaneku 2.

Põhjendus 8

Nõukogu liitis selles uues põhjenduses parlamendi muudatusettepaneku 3 ja muudatusettepaneku 88 teise poole. Tundus, et muudatusettepanek 3 oli samaväärne muudatusettepaneku 88 esimese poolega, kuid selgem.

Põhjendused 12 ja 13

Nõukogu viis komisjoni ettepaneku põhjenduse 11 esimese osa üle komisjoni ettepaneku põhjendusse 12.

Komisjoni ettepaneku põhjendus 13 (välja jäetud).

Nõukogu kiitis heaks parlamendi muudatusettepaneku 34 (=115).

Põhjendus 14

Nõukogu kiitis heaks parlamendi muudatusettepaneku 85.

Põhjendus 15

Nõukogu kiitis heaks parlamendi muudatusettepaneku 7.

Põhjendus 16

Nõukogu kiitis heaks parlamendi muudatusettepaneku 8.

Põhjendus 17

Nõukogu kiitis heaks parlamendi muudatusettepaneku 9.

Põhjendus 18

Nõukogu kiitis heaks parlamendi muudatusettepaneku 86 väikese muudatusega, et see oleks kooskõlas artiklitega ja patentidealase tavaterminoloogiaga (“ilmne või mittetehniline” asendab sõna “triviaalne”).

Põhjendus 20

Nõukogu kiitis heaks parlamendi muudatusettepaneku 11.

Põhjendus 21

Nõukogu muutis seda põhjendust koostalitlusvõime käsitlemiseks, saades inspiratsiooni parlamendi muudatusettepanekust 76.

Põhjendus 22

Nõukogu kiitis heaks parlamendi muudatusettepaneku 13.

Artikkel 2

Nõukogu jättis artikli 2 punktist a välja komisjoni viite “*prima facie* uudsuse” tunnustele. Nõukogu lisas artikli 2 punkti b muudatusettepaneku 107 (=69) komponendi, mis määratleb uue tehnilise panuse, ning lisas uue lause, üle võetud komisjoni ettepaneku artiklist 4 punktist 3, määratlemaks tehnilise panuse hindamise viisi.

Komisjoni ettepaneku artikkel 3 (välja jäetud).

Nõukogu kiitis heaks parlamendi muudatusettepaneku 15.

Artikkel 3

Nõukogu sõnastas ümber ja lühendas komisjoni ettepaneku artikli 4 lõiked 1 ja 2 ühte lõikesse vastavalt parlamendi muudatusettepanekule 16 ning viis komisjoni ettepaneku artikli 4 lõike 3 sisu üle artikli 2 punkti b alla, nagu eespool märgitud.

Artikkel 4

Nõukogu viis sisse uue artikli 4. Artikli 4 lõikes 1 korratakse põhimõtet, et arvutiprogrammi kui sellist ei saa käsitleda patentse leiutisena. Artikli 4 lõige 2 on parlamendi muudatusettepanek 17, millele on lisatud täiendav sõnastus selgitamaks, et ükski välistatud programmi vorm (nt allikakood või objektikood) ei ole patentne.

Artikkel 5

Nõukogu lisas artikli 5 lõike 2, millega lubatakse esitada patendinõudlust arvutiprogrammile kui sellisele või kandjal arvutiprogrammide üksnes sel juhul, kui nõudluses nimetatud programm muudab kasutatavaks sama patendi toote või protsessi, mille kohta on vastavalt artikli 5 lõikele 1 esitatud patenditaotlus.

Artikkel 6

Nõukogu muutis artiklit 6 vastavalt parlamendi muudatusettepanekule 19, täpsustades ühtlasi neid direktiivi 91/250/EMÜ artikleid, mis on kohaldatavadsamas kontekstis .

Artikkel 7

Nõukogu kiitis heaks parlamendi muudatusettepaneku 71.

Artikkel 8

Nõukogu kiitis heaks parlamendi muudatusettepanekud 92, 23, 25, 26 ja muudatusettepaneku 89 põhimõtte. Artikli 8 punkti b lisas ta viite ühenduse rahvusvahelistele kohustustele. Seda tuleb peamiselt mõista kui viidet intellektuaalomandi õiguste kaubandusaspektide lepingule. Muudatusettepanekuga 25 sisseviidud punktist f jäeti välja viide ühenduse patendile, kuna see on väljaspool käesoleva direktiivi reguleerimisala. Uues punktis g sõnastatakse nõukogu arvates selgemalt ümber muudatusettepaneku 89 ajendanud kavatsused.

Artikkel 9

Nõukogu kiitis heaks parlamendi muudatusettepaneku 27.

Artikkel 10

Nõukogu sätestas 24-kuulise ülevõtmisperioodi (komisjoni ettepanekus seda ei määratletud). Parlament oli kavandanud 18-kuulise perioodi.

3.4 Komisjoni seisukoht nõukogu ühisseisukoha osas

Üldiselt komisjon toetab nõukogu ühisseisukohta, kuna selles säilitatakse esialgses ettepanekus määratud tasakaal, selgitades samas teatud aspekte, mis parlamendile muret valmistasid. Enamik nõukogu tehtud muudatustest põhineb parlamendi muudatusettepanekutel, millele komisjon on juba oma toetust väljendanud. Allpool tuuakse esile allesjäänud erinevused nõukogu ühisseisukoha ja komisjoni esialgse ettepaneku vahel.

Komisjoni ettepaneku **põhjendus 13** (välja jäetud).

Komisjon aktsepteerib selle väljajätmise, kuna kõnealuse põhjenduse sisu esitatakse ümbersõnastatud kujul parlamendi muudatusettepanekuga 8 sisse viidud põhjenduses 16.

Põhjendus 21

Komisjon toetab uut sõnastust, kuna see kinnitab uuesti, et asjakohane on lahendada võimalikke ettevõtetevahelisi konkurentsiprobleeme kehtivate konkurentsieeskirjade abil. Seetõttu aitab artiklite 81 ja 82 kohaldamine kaasa käesoleva direktiivi eesmärkide saavutamisele. Kõnealuses põhjenduses tuuakse näiteks koostalitlusvõimet puudutav võimalik konkurentsiprobleem, kus valitsev tarnija ei luba kasutada patenditud tehnikat, mis on vajalik üksnes kahes erinevas arvutisüsteemis või -võrgus kasutatavate leppemärkide teisendamiseks, et võimaldada nende vahelist suhtlust ja andmevahetust.

Artikkel 2

Tehnilise panuse uudsuse nõude lisamine on aktsepteeritav.

Artikkel 4

Selle artikli uues lõikes 1 korratakse olemasolevaid õiguslikke sätteid ja selline täiendus on vastuvõetav, kuna komisjoni eesmärk oli selgitada ja mitte muuta praegust õiguslikku olukorda.

Komisjon kiidab heaks ka lõikes 2 toodud selgituse.

Artikkel 5

Komisjon võib ülejäänud muudatuste kontekstis toetada lõike 2 lisamist, kuna seal selgitatakse tingimusi, millele vastavalt saab või ei saa esitada teatud patenditaotlusi, ja seda tasakaalustavad teised sätted.

Artikkel 6

Selline viide asjakohastele koostalitlusvõime alastele sätetele on loogiline. Komisjon pooldab seda selgitavat täiendust.

Artikkel 10

Kuigi komisjon oleks eelistanud parlamendi kavandatud kiiremat ülevõtmist, võib direktiivi rakendamiseks siiski heaks kiita 24-kuuse ajavahemiku.

4- KOKKUVÕTE

Komisjon on seisukohal, et nõukogu ühisseisukohas säilitatakse esialgse ettepaneku eesmärgiks olnud tasakaal ja seetõttu saab selle heaks kiita. Praegune sõnastus tagab eelkõige piisavaid ergutusvahendeid innovatsioonile selles valdkonnas ja säilitab uute toodete müügi vabaduse, samas võimaldades õiguste omanikul teostada oma õigusi rikkujate suhtes tõhusalt, kuid siiski proportsionaalselt. Ühtlustamine ühenduse tasandil tagab nende õiguste ühetaolise jõustamise kogu Euroopa Liidus ja hõlbustab seetõttu siseturu efektiivset toimimist.

Komisjon kutsub parlamenti konstruktiivselt osalema edasises institutsioonidevahelises dialoogis, et tagada nendele eesmärkidele vastava direktiivi vastuvõtmine, ja on valmis direktiivi võtmeküsimustes koos parlamendi ja nõukoguga edasi tegutsema, eriti arvestades komisjoni pühendumist koostalitlusvõime edendamisele.

5- KOMISJONI AVALDUS

Nõukogu ühisseisukoha vastuvõtuprotokollile lisatakse järgmine avaldus.

“Komisjon on seisukohal, et artiklis 6 koos põhjendusega 22 lubatakse autoriõiguse alusel arvutiprogrammide õiguslikku kaitset käsitleva direktiivi 91/250/EMÜ artiklites 5 ja 6 kirjeldatud tegevust, sealhulgas koostalitlusvõime tagamiseks vajalikku tegevust, ilma patendiomaniku vastava loata.”